

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: I Kongres „Strefa Inter@kcji” Warszawa, 7–9 listopada 2014 roku

Author: Santana Murawska

Citation style: Murawska Santana. (2016). I Kongres „Strefa Inter@kcji” Warszawa, 7–9 listopada 2014 roku. W: A. Gancarz (red.), "Wielokulturowość - doświadczanie Innego" (S. 143-146). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

I Kongres „Strefa Inter@kcji” Warszawa, 7–9 listopada 2014 roku

First Congress of “Zone of Inter@ction”
Warsaw, 7–9 November, 2014

ABSTRACT: From 7 to 09 of November, 2014 in the Museum of the History of Polish Jews in Warsaw was held the first Congress of “Zone of Inter@ction”, organized by the Foundation of Humanity in Action, Poland and the Association of Young Journalists “Polis”. The Congress was organized as part of the Campaign Against Hate Speech, which was established under the auspices of the Campaign “Without Hate”, launched by the Council of Europe. The report describes the course of this event and brings the objectives of the Congress.

KEY WORDS: hate speech, human rights, young activists.

W dniach 7–9 listopada 2014 roku w Muzeum Historii Żydów Polskich w Warszawie odbył się I Kongres „Strefa Inter@kcji”, zorganizowany przez fundację Humanity in Action Polska oraz Stowarzyszenie Młodych Dziennikarzy „Polis”. Kongres zorganizowano w ramach Koalicji Przeciw Mowie Nienawiści, którą utworzono pod patronatem Kampanii „Bez Nienawiści”, prowadzonej przez Radę Europy, oraz w ramach programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego z funduszy Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Udział w wydarzeniu był bezpłatny. Chętni do wzięcia udziału w Kongresie byli zobowiązani do wypełnienia internetowego formularza. Wydarzenie objął patronatem prezydent RP, Bronisław Komorowski. Podczas Kongresu, 8 i 9 listopada, odbyło się również III Spotkanie Koalicji Kampanii Rady Europy „Bez Nienawiści” w Polsce.

Celem Kongresu było pogłębienie wiedzy o mowie nienawiści i uwrażliwienie na płynące z niej negatywne konsekwencje, takie jak potęgowanie uprzedzeń i dyskryminacji. Dużo uwagi poświęcono rozwijaniu kompetencji potrzebnych do rozpoznawania języka nienawiści oraz prezentacji sposobów reagowania na łamanie praw człowieka.

Pierwszy dzień Kongresu miał charakter poznawczo-integracyjny. Po dokonaniu rejestracji uczestników odbyło się uroczyste otwarcie konferencji. Wszystkich zebranych powitali: Katarzyna Nowakowska-Sito (zastępca dyrektora Muzeum Historii Żydów Polskich), Monika Mazur-Rafał (prezes i dyrektor fundacji Humanity in Action Polska) oraz Jan Dąbkowski (koordynator Kampanii „Bez Nienawiści” w Polsce i członek zarządu Stowarzyszenia Młodych Dziennikarzy „Polis”). Następnie został wygłoszony wykład inauguracyjny, „Wolność słowa a mowa nienawiści: między wolnością a odpowiedzialnością”. Wykład poprowadził Michał Boni, poseł do Parlamentu Europejskiego. Uczestnicy Kongresu mieli także możliwość zwiedzenia wystawy stałej Muzeum Historii Żydów Polskich, „Tysiąc lat historii Żydów Polskich”.

W trakcie Kongresu odbywały się krótkie prezentacje tzw. dobrych praktyk koalicjantów Kampanii „Bez Nienawiści” w Polsce, czyli organizacji, instytucji i grup działających na rzecz praw człowieka, pracujących z młodzieżą, a także wspierających walkę z mową nienawiści w internecie. Drugiego dnia Kongresu, który przebiegł pod hasłem „Mowa nienawiści: co to jest i kogo dotyczy?”, o swojej działalności, w ramach prezentowania dobrych praktyk, opowiedzieli: Dariusz Paczkowski, z Fundacji „Klamra”, Monika Mazur-Rafał i Magdalena Szarota, z fundacji Humanity in Action Polska, oraz Jan Dąbkowski, ze Stowarzyszenia Młodych Dziennikarzy „Polis”.

Odbył się także wykład prof. dr. hab. Zdzisława Macha, z Instytutu Europeistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, „»Inny« w polskim kontekście”, dotyczący przekształcania inności w obcość, a tej we wrogość, w warunkach polskiej sytuacji społeczno-politycznej.

Zasadniczą częścią dnia były warsztaty. W ramach dwóch modułów warsztatów uczestnicy wybierali po jednym spośród siedmiu różnych spotkań. Pierwszy moduł, „Mowa nienawiści i co na to...?”, składał się z warsztatów opartych na konkretnych dziedzinach naukowych i obszarach życia oraz prezentujących z ich perspektywy mowę nienawiści. Warsztaty prowadzili naukowcy i badacze takich dziedzin, jak psychologia, socjologia, prawo, językoznawstwo, historia, polityka, a także media¹. Podczas poszczególnych warsztatów uczestnicy zastanawiali się

¹ Przedstawiam specjalistów, którzy prowadzili warsztaty „Mowa nienawiści i co na to...?”: „I co na to psychologia” – dr Michał Bilewicz, Centrum Badań nad Uprzedzeniami, Uniwersytet Warszawski; „I co na to socjologia” – dr Piotr Toczyski, Instytut Filozofii i Socjologii, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej; „I co na to prawo (aspekty polskie i międzynarodowe)” – Aneta Mikołajczyk, radca prawny, współpracowniczka Stowarzyszenia NL; „I co na to językoznawstwo” – dr Tomasz Kowalczyk, Instytut Polonistyki Stosowanej, Uniwersytet Warszawski; „I co na to historia” – dr Tomasz Cebulski, historyk, politolog, badacz ideologii systemów totalitarnych i polityki pamięci; „I co na to polityka” – dr hab. Jacek Wasilewski, Instytut Dziennikarstwa, Uniwersytet Warszawski; „I co na to media” – Waldemar Paś, „Gazeta Wyborcza” („Magazyn Świąteczny”).

nad tym, jak mowa nienawiści wpływa na ludzi jako jednostki i na całe społeczeństwa, co jest przyczyną zjawiska i jakie grupy są najbardziej dyskryminowane. Rozmawiano o „chorującej” świadomości społecznej, stereotypach i roli edukacji w zwalczaniu mowy nienawiści. Poddawano analizie stosunek prawa do mowy nienawiści, analizowano wytaczane w praktyce procesy sądowe dotyczące jej stosowania. Ważną kwestią było zagadnienie wolności słowa i pytanie, gdzie się ta wolność kończy, a zaczyna tzw. hejt. Rozpatrywano mowę nienawiści w perspektywie historycznej, zwracając uwagę na przypadki ludobójstwa. Uczestnicy rozważali także, jaki mowa nienawiści posiada status w świecie polityki i jak ten status się zmienia oraz kto jest za to odpowiedzialny. Zajmowano się również przypadkami używania mowy nienawiści w mediach – gazecie, telewizji oraz internecie, ze szczególnym uwzględnieniem portali społecznościowych i stron internetowych replikujących memy. Po przeprowadzeniu warsztatów reprezentanci wszystkich grup przedstawiali swoje przemyślenia i wyniki analiz na forum ogólnym. Podsumowania warsztatów były koniecznym, istotnym punktem Kongresu, ponieważ ważnym jego elementem miała być wymiana doświadczeń i refleksji między uczestnikami oraz organizatorami.

Drugi moduł warsztatowy, „Mowa nienawiści wobec »innych«. Czyli kogo?”, dotyczył konkretnych grup społecznych i mniejszościowych, które stają się ofiarami mowy nienawiści: migrantów, kobiet, młodzieży, Żydów, Romów, społeczności LGBTQ i przedstawicieli różnych religii². Podczas warsztatów uczestnicy mogli zapoznać się ze specyfiką omawianych grup. Przedstawiano udokumentowane przejawy dyskryminacji względem danych społeczności, w perspektywie historycznej (podczas Kongresu, co warto zauważyć, obchodzono rocznicę nocy kryształowej) i z uwzględnieniem aktualnej sytuacji. Po raz kolejny zwracano uwagę na ważkość edukacji wielo- i międzykulturowej, w zwalczaniu stereotypów i uprzedzeń. Tak jak poprzednio przeprowadzono podsumowanie spotkań grup warsztatowych, w ramach którego wywiązała się wspólna dyskusja uczestników i organizatorów.

Ostatni dzień Kongresu upłynął pod hasłem „Jak zatrzymać nienawiść?”. Ponownie zapoznano uczestników z dobrymi praktykami. Swoją działalność przedstawiła Joanna Grabarczyk, kierująca kampanią HejtStop. Wiedzę zdobytą

2 Przedstawiam specjalistów, którzy prowadzili warsztaty „Mowa nienawiści wobec »innych«. Czyli kogo...?”: „Migranci” – Mamadou Diouf, Fundacja Afryka Inaczej; „Kobiety” – Anna Dryjańska, Fundacja Feminoteka; „Młodzież” – Ewa Dziemidowicz, Fundacja Dzieci Niczyje; „Żydzi” – Sergiusz Kowalski, Stowarzyszenie „B’nai B’rith”; „Romowie” – dr Joanna Talewicz-Kwiatkowska, Instytut Studiów Regionalnych, Uniwersytet Jagielloński; „LGBTQ” – Michał Pawłęga, Lambda Warszawa; „Przedstawiciele różnych religii” – ks. dr Wiesław Dawidowski, b. Przewodniczący Polskiej Rady Chrześcijan i Żydów, prof. dr hab. Tadeusz Zieliński, Dziekan Wydziału Pedagogicznego, Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie.

poprzedniego dnia uczestnicy mieli okazję wykorzystać w trakcie bardziej praktycznych zadań. Podczas pracy przedstawiano im sposoby postępowania przydatne do aktywnego działania na rzecz praw człowieka i przeciwdziałania mowie nienawiści, kroki, jakie należy podejmować w przypadku konkretnych problemów. Tego dnia warsztaty zostały zgrupowane w jednym module, „Jak przeciwdziałać mowie nienawiści?”, ale trwały dłużej (były to warsztaty sześciogodzinne, poprzednie warsztaty trwały ponad godzinę każdy). Uczestnicy wybierali spośród następujących ośmiu warsztatów: „Tworzenie i »wpuszczanie« w obieg kampanii społecznych. Jak się robi virale”, „(Wielkie) Sprzątanie przestrzeni on i off-line”, „Obraz kontra hejt: mural lub grafika użytkowa”, „Edukacja kontra hejt”, „Dziennikarstwo w Strefie Inter@kcji”, „Hip-hop kontra hejt”, „Drama: hejt z perspektywy osoby zaatakowanej” oraz „Happening kontra hejt”³. Po raz kolejny podczas podsumowania spotkań grup warsztatowych uczestnicy podzielili się wynikami swojej pracy z innymi. W ramach warsztatów powstały między innymi szablony z antydyskryminacyjnymi hasłami czy piosenka promująca walkę z mową nienawiści (*Jestem na tak*). Uczestnicy przedstawili scenariusze akcji antydyskryminacyjnych i plany przedsięwzięć, których koncepcje opracowali na zajęciach. Zgłoszono do usunięcia około dwustu fanpage'ów, zdjęć i komentarzy o charakterze rasistowskim i szowinistycznym, umieszczonych na portalu społecznościowym Facebook. Warto zaznaczyć, że część z nich została później zlikwidowana.

W Kongresie wzięło udział około dwustu młodych aktywistów z całej Polski, którzy mieli okazję nie tylko dowiedzieć się czegoś nowego od zaproszonych gości i siebie wzajemnie, ale także rozwinąć swoje umiejętności, zdobyć konkretne narzędzia, przydatne do prowadzenia zajęć z młodzieżą, nawiązać nowe kontakty i zawiązać wzajemną współpracę. Dodatkowym walorem wydarzenia było to, że mogli wrócić do domu z imponującą ilością materiałów informacyjno-promocyjnych, dotyczących różnych organizacji działających na rzecz praw człowieka i walki z mową nienawiści. Organizatorzy, zadowoleni z przebiegu całego Kongresu, zapowiadają, że najprawdopodobniej możemy spodziewać się kontynuacji w przyszłych latach.

3 Wśród specjalistów, którzy prowadzili warsztaty w ramach modułu „Jak przeciwdziałać mowie nienawiści?”, znaleźli się: Paulina Janczyk, Ewa Wieliczko, Humanity in Action Polska („Tworzenie i »wpuszczanie« w obieg kampanii społecznych. Jak się robi virale”), Joanna Grabarczyk, HejtStop („[Wielkie] Sprzątanie przestrzeni on i off-line”), Dariusz Paczkowski, Fundacja „Klamra” („Obraz kontra hejt: mural lub grafika użytkowa”), Dariusz Grzemny, doradca Rady Europy („Edukacja kontra hejt”), Maciej Sopyło, Stowarzyszenie Młodych Dziennikarzy „Polis” („Dziennikarstwo w Strefie Inter@kcji”), Agnieszka Zajac, Voice & More, KaeN, muzyk hip-hopowy („Hip-hop kontra hejt”), Agnieszka Buśk, Stowarzyszenie Praktyków Dramy STOP-KLATKA („Drama: hejt z perspektywy osoby zaatakowanej”), Lena Rogowska, Stowarzyszenie Praktyków Kultury („Happening kontra hejt”).